

/Carles Gorini/

Van al metge perquè són pobres

El Grup de Recerca en Estadística, Economia Aplicada i Salut (GRECS) de la Universitat de Girona ha fet una investigació sobre la utilització que fa el col·lectiu d'immigrants dels Serveis d'Atenció Primària a la Regió Sanitària Girona. Els resultats que han obtingut desfan el tòpic molt estès que diu que la població immigrada els fa servir més que l'autòctona.

El 1998 la població estrangera a l'Estat espanyol no superava l'1,60%. En deu anys, la xifra gairebé s'ha multiplicat per deu. En aquest temps s'han dut a terme nombrosos estudis sobre la salut dels immigrants, enfocats, sobretot, a conèixer les malalties que importaven des dels seus països d'origen, en gran mesura, tropicals. En canvi, pocs s'havien preocupat per conèixer l'ús que estaven fent de la sanitat pública. «Tothom en parlava; s'afirmava que els immigrants anaven molt al metge, però no se sabia si era cert perquè ningú ho havia investigat». Ho expliquen el director del GRECS, Marc Saez, catedràtic de la Universitat de Girona, i Carme Saurina, directora de la línia de recerca en Immigració i Salut del grup. Des de l'any 2003, investigadors dirigits per Saurina han recollit i analitzat dades referents a la demarcació de Girona amb la intenció de poder disposar

d'una descripció acurada dels hàbits de salut de la població immigrada. Amb la publicació dels resultats es disposa d'un mapa d'usos dels Serveis d'Atenció Primària a la província de Girona i actualment es treballa per estendre'l a altres serveis, com les urgències hospitalàries o l'obstetrícia i, alhora, ampliar-lo a la resta de Catalunya.

A la recerca de dades

Una de les primeres sorpreses amb què es van trobar els investigadors va ser que, a les enquestes de salut publicades pel Departament de Salut, no hi havia cap referència específica que permetés descriure els hàbits de salut dels diferents col·lectius d'immigrants, entenent aquests

col·lectius com les persones nascudes en algun dels països en desenvolupament segons la classificació del PNUD. En tot cas, les dades de què es disposava es referien als estrangers d'una manera genèrica, per la qual cosa només es podia descriure un únic perfil d'immigrant (normalment, amb nivell cultural alt i fort poder adquisitiu). Tanmateix, la realitat confirma que es tracta d'un col·lectiu molt heterogeni. Encara més. Un cop el Departament va incorporar, l'any 2000, la possibilitat de registrar l'origen específic de l'usuari en el sistema d'informació d'atenció primària, no se'n va exigir l'emplenament. Com a conseqüència d'aquest fet els professionals dels serveis sanitaris —prou carregats de feina— van obviar omplir-lo. Tres anys més tard, quan els investigadors de la UdG es van proposar iniciar l'estudi es continuava, doncs, sense tenir dades. Davant d'una situació que no permetia disposar del coneixement necessari per obtenir resultats concloents, els investigadors del GRECS van trobar, en les àrees bàsiques de salut (ABS) de Blanes, Banyoles, Girona, Olot, Roses, Salt, Santa Coloma de Farners i Sarrià de Ter, la col·laboració indispensable per obtenir les dades que necessitaven. Gràcies a aquesta participació voluntària del col·lectiu de metges i el personal d'infermeria es va poder recopilar informació concreta de sis-cents quaranta-cinc usuaris dels centres de salut.

Les conclusions

Malgrat les precaucions que implica reconèixer la mida de la mostra i el fet que aquesta està circumscrita a l'àmbit gironí, els resultats són concloents. S'ha pogut comprovar

S'ha pogut demostrar que és la població autòctona la que fa un major nombre de visites als serveis d'atenció primària i que, a més, consumeix més medicines i pateix més trastorns crònics.

que és la població autòctona la que fa un major nombre de visites als serveis d'atenció primària (61,2% contra 50,1%) i que, a més, consumeix més medicines i pateix més trastorns crònics, tot i que també fa més tractaments preventius i de planificació familiar que els immigrants. La mostra també posa de manifest que com més baix és el nivell socioeducatiu, més es freqüenta el centre de salut i aquest és un detall que afecta, per igual, autòctons i immigrants. Les xifres són explícites: 25,5 visites per pacient quan no se sap llegir ni escriure contra 9 visites per pacient quan s'ha assolit una llicenciatura universitària. És per això que l'economista i també membre del GRECS, Laura Vall-llosera, que estudia els determinants socials i polítics de la salut, vol destacar que les diferències en la freqüentació dels serveis d'atenció primària no poden atribuir-se només a l'origen geogràfic del pacient, sinó que hi intervenen factors econòmics i socioculturals. «Els immigrants que van més al metge no ho fan pel fet de ser immigrants, sinó perquè viuen en condicions socioeconòmiques precàries», conclou.